

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,

a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádbéő Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetések, nyiltelek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

Hatóság.

Sz.-Udvarhely, április 30-án.

A közegészségügy nem tartozik tisztán a politikai kérdések keretébe. Jönnék van ahhoz nekünk és így jogunk van a sz.-keresztúri országos tavaszi vásár azon anomáliájához hozzászólni, hogy az előzetes és pedig majdnem tíz napig tartó juhvásár állhatatosan, benn a város piacán tartatik. Az állati hulladékok, kapcsolatban az apró marhák reggeltől estig tartó kigőzölgesével, oly büzt, oly kellemetlen szagot terjesztenek és annyira inficiálják a város légkörét, hogy az az egészségügynek feltétlenül csak kárára szolgálhat, azt a kellemetlen dolgot nem is említvén, hogy kapukijáratok előtt és a téren képtelenség a közlekedés, járás-kelés.

Pedig a városnak van jó és tágas, öblös barompiacsa, ahhoz kivezető két tágas és széles útja, egyik a felső, másik az alsó szélén; pedig ezen visszas helyzet ellen fel is szólaltak már, orvoslást kerestek, de nem találtak.

Keresztúr-járásnak van szolgabírája, a ki tehetne ebben legalább a jövőre nézve valamit.

Igaz, szolgabíró ur igen könnyen védekezhethet, hogy őt a törvény nyíltan nem köti arra: tennie ki a juhvásárt a baromtérré; de hát hiszen arra meg köti, hogy a közegészségnek első fokban öre, istápjá legyen, s bár tudjuk, penális keresetet nem akaszthat Keresztúr város előjárósága nyakába, de teheti, hogy egy rendelettel a baromtérré rendelje ki a juhvásárt a jövőben.

A publikális hivatalok között a politikaiak kiválólag fontosak. Törvény ez, melyet legkiválóbb publicisták meg-

ismertek már, s fontos ez főleg nálunk, hol, úgy látszik, természetes revelatio, mikép minden közügy politikai kérdéssé degradáltassék s csak azok nyerjenek jól-rosszul megoldást, melyek az uralkodó többségnek conveniálnak. No már szerfelett érezzük ez állapotok és helyzetek kellemetlen nyomását, s azt gondoljuk, hogy mindazon sok és terhes szolgálmányokért, melyekkel adózik Sz.-Keresztúr három-egy közönsége a közállománynak, megérdemli is egyúttal, hogy előjárótól minden érdekei kellő méltatásban részesíttessenek. Mondjuk, hogy főleg mi nálunk szerfelett fontos a politikai hivatalnokok magatartása, mert egyfelől a jus publicum korlátai magánjogi törvényeink által áttörtek nagy részben s mert másfelől a mindennapi élet annak folytán helyzeteket és viszonyokat teremtett, melyek bár nem közjellegűek, de mégis municipális tisztviselők jurisdictiójához tartoznak. Ezért fontos minden oly hivatal. Jogot nyújtván a cselekvésre a tisztviselőnek, ezt igen gyakran facultativ jellegűvé tette s e helyzetben, ha ma kedve van, egy szemétdombot a város végén oly casus bellinek, a közegészségügy oly eelatan megsértésének tekintethet, hogy a felelőst 25—50 frt büntetheti, ellenben pedig egy baromvásárt annak minden lég- és tudóronló accessoriumával együtt, ártatlan, sőt kellemetes dolognak nézhet, mert hiszen sem a rendőri, sem a községi törvény juhvásárról nem igen emlékezik.

A hivatal szép is, tekintélyt is ad; meg aztán sok ember pászolva beleillik egy némely hivatalba. Azis bizony igen szép, ha az ember ragaszkodik a betűhöz s a tartalommal nem sokat törö-

dik; de talán az sem rut, ha a hivatalnok köztekintetek súlyát is mérlegeli és ott is cselekszik humanust, jót, szélszerűt, hol, ha azt elmulasztaná, nem is kapna mindjárt disciplinális actiót a számonkérő-széktől. Mert hát bizony bizony nem nagy voluptas gáncoskodni hivatalnokaink eljárásaiban, de bizony az sem nagy lelki gyönyörűség Keresztúr közönségének, hogy szíjva azt a léget, a mi meg van telve egész-ségreöntő elemekkel.

Szolgabíró ur bizonyára tudja is, érzi is ezt, s bizonyára tenni is fog valami szélszerű dolgot.

Előre is szívesen köszönjük.

Sajgó.

A képviselőház máj. 2-án tárgyalta a magyar korona országai közös törvényhozása alá tartozó viszonyoknak, a Horvát-Szlavonországgal 1881. évben egyesített horvát-szlavon határvidéken való rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A vitát a pénzügyi bizottság előadója Láng Lajos nyitotta meg. Utána Mocsáry Lajos szólott a javaslat ellen, indítványozva, hogy a kormány újabb javaslat benyújtására utasíttassék, mely megfeleljen az alkotmányosság és törvényesség kellékeinek. Tisza kormányelnök rövid beszédben fejtette ki, hogy a törvényes formák meg nem sértettek, s e törvényjavaslat, végrehajtása a nemzet régi ohajának. Szederkényi Nándor tett ezután kérdést a horvát országgyűlésnek Fiuméi illető határozatára vonatkozólag, a mire Tisza kormányelnöknek alkalma nyílt határozottan kijelenteni, hogy Fiume közjogi helyzetére nézve határozott az 1868: 30. t. cz. 66. §-a. Ha a többi függő kérdésre nézve nem jönne létre egyezés Horvátországgal, akkor marad a

status quo, s ez a status quo megfelel az előbb említett törvénynek. Polonyi Géza és Madarász József Mocsáry indítványa mellett szólottak.

Szólásra ezután senki sem jelentkezvén, Láng Lajos bizottsági előadó és Mocsáry Lajos éltek rövid zárszóval. Tisza kormányelnök tett még néhány észrevételt a Madarász és Mocsáry által felhozottakra, s erre a többség elfogadta a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául. A 3. §-nál Szilágyi Dezső tett módosítást, melyet azonban Szapáry pénzügyminiszter felszólalása után a többség nem fogadott el.

A többi szakaszok vita nélkül elfogadtattak.

Az ülés végén Szapáry pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be az 1882. évi rendkívüli hadi szükségleteiről.

*

A székely művelődési és közgazdasági egyesület sorsjátéka előmunkálatait már teljesen befejezte és a legközelebbi napokban megkezdí sorsjegyei szétküldését. Jelezzük ez alkalommal, hogy a sorsjáték 425, nagy részben tekintélyes arany- és ezüstnyereménytárgyat nyújt a közönségnek, és hogy a sorsjegyek mindegyike minden egyes nyereményre játszik, a mennyiben a kihuzott nyerőszámok ismét visszahelyeztetnek a szerencsekerékbe s ha Fortuna kedvez, több nyereményt is eredményezhetnek. A huzás f. évi október 5-én fog megtartatni. Tekintettel arra, hogy a sorsjáték jövődelme tisztán székely humanitárius célokra, kiváltképen pedig a székekelyek kivándorlásának megfelelő ipari és gazdasági források megnyitása után való csökkentésére van szánva, kétségtelen, hogy az ország hazafiasan érző lakossága s legközelebből a Székelyföld tehető polgár-

A „Székelyföld“ tárczája.

Hogyan lehet valakiből három nap alatt eredeti író?

Börne után Zs. Pap János.

Vannak emberek és művek, a melyek utbaigazítást adnak az iránt, hogy miképen lehet a latin, görög vagy francia nyelvet három nap alatt megtanulni, sőt a könyvvezetést három óra alatt. De hogy három óra alatt hogyan lehetséges eredeti íróvá lenni, az még nem lett megmutatva.

Pedig az olyan könnyű!

Nem kell oda sokat tanulni, csak sokat meg nem tanulni; semmit sem kell tapasztalni, csak sok mindent elfelejteni.

A hogy a világ most van megalkotva, a tudósok fejei hasonlók egymáshoz és úgy munkálk is; a régi kéziratokról előbb le kell hogy vakarjuk egy unalmas veszeke-dését egy templomatyának, vagy egy barát panaszaikat, a míg a római classicust megtalálhatjuk.

Minden emberi lélek szép gondolatokkal — s miután a világ minden egyes születésével újjá alakittatik át, tehát újakkal is születik; de az élet és a nevelés haszontalanságait reájuk írja és eltakarja azokat. Az ember meglehetősen tájékozott sze-

rezhet magának a tárgyakról, ha körülbelül a következőket figyelembe veszi.

Egy állatot, gyümölcsöt, növényt a saját alakjáról lehet felismerni; a hogy léteznek, úgy is tűnnek elő. De az, ki csak a málna zamátát, a róza olaját tanulá ismerni, birhat-e helyes fogalommal a málnáról és a rózsáról? — És így van az a tudományokkal s minden dologgal, a melyet nem az ész által igyekszünk megismerni: felruházva s átváltoztatva állítatnak elének, és mi nem fogjuk azokat a maguk durvaságában, meztelenségében, eredetiségében megismerni.

A vélemény azon konyha, a melyben minden igazság leöletik, szétmorzsolatik, összekeveredik, tönkre tetetik.

Semmiben sincs nagyobb bőség, mint olyan könyvekben, a melyek értelem nélküliek, olyanokban t. i., a melyek dolgozat és nem véleményeket tartalmaznak.

Nagyon kevés eredeti író van, és a rosszak nem igen sokban különböznek egymástól. Az egyik bujkál, a másik fut, a harmadik tánczol, a negyedik lovagol kitűzött célja felé; de a cél és az út mindeniknél egyforma.

Nagy és új gondolatokat csak a magányban nyerünk; de hogyan juthatunk a magányhoz?

Az emberek elől lehet menekülni, akkor a könyvek piacán állunk; a könyveket el lehet dobni, de azért hogyan menekülünk meg az azokból merített ismeretektől? A művészet, mely által magunkat az ismeretektől megfosztottakká tehetjük, a magán és saját nevelés legszebb művésze, de a mely a legritkábban vétetik használatba.

A miként egy millió közül csak egyen gondolkodnak, az ezer közül csak egy gondolkodik eredetien.

A valódi törekvés a tudományok után nem egy columbusi út, de egy ulisszesi.

Az ember idegen helyett születik, és élni annyi, mint az otthon keresni, s gondolkodni annyi, mint élni. A gondolatok hazája a szív; e forráshoz kell jönnie annak, a ki friss vizet akar inni; a szellem csak egy folyam, a melyet ezerek mooskolnak be mosdás, fürdés és más piszkos dolgokkal. A szellem a kar, a szív az akarat; erőt lehet szerezni s azt kiképezni; de mit használ minden erő, ha hiányzik a bátorság, igénybe venni azt? Valami elítélendő gyávaság tartóztat vissza bennünket a gondolkodástól.

Nem a szellem, de a jellem hiánya az, a mi korlátozza íróinkat jobbaknak lenni, mint a minők most.

És ezen gyengeség önzésből származ-

zik. A művész, az író társait fölül akarja mulni; de hogy valakit fölülmulni lehessen, úgy annak oldalához kell állani; hogy valakit fölülmulni lehessen, ugyanazon uton kell haladni, a melyen az halad. Ezért van a jóknak oly sok közös tulajdonságuk a rosszakkal; a jóban egészen a rossz honol, csak hogy valamivel több; a jó a rossz után halad, csak hogy valamivel tovább megy.

A ki saját lelkének szózatára figyel a piaci lármá helyett és a kinek van hozzá bátorsága, terjeszteni azt, a mire szíve tanítá, az mindig eredeti.

Öszinteség a forrása minden zseniáltságának, és az emberek sokkal szellemesebbek volnának, ha így járnának el.

Itt van tehát a művészet: három nap alatt eredeti íróvá lenni.

Vége magad elé néhány iv papirt s három napon át ird le mindazt, a mi fejedben keresztül megy. Ird, a mit saját magadról gondolsz, a mit a nőkről hiszel, a török háborúról, Goetheról, X-nek a sajtópöréről, a legújabb törvényről, előjáróidról — és a három nap letelte után bámulattal fogod tapasztalni, hogy minő új gondolatokat nyertél — saját magadtól.

Ez a művészet az, mely által három nap alatt eredeti íróvá lehetsz.

sága annál szívesebben fel fogja karolni e par excellence jótékony ügyet, mivel a sorsjegyek csekély ára — darabja 50 kr — még a szerényebb anyagi viszonyok közt levőknek is megengedi a részvételt. József főherceg, a mint halljuk, az egyet által neki a napokban felajánlott sorsjegyet tekintélyes összeggel váltotta meg.

A csikmegyei gazdasági egyesületnek

f. évi április hó 26-án tartott választmányi ülésén vezetett jegyzőkönyv kivonata.

Jelen vannak: elnök Lázár Dénes; al-elnökök: Madár Imre, Fodor Ignác; továbbá tagok: Imecs F. Jákó, Márton Ferencz, Ferenczy Károly, Becze Antal, Koncz István, Cziko Sándor (pénztárnok), Miklósi József, Madár Mihály, Bardocz István, Élthes Elek, Nagy Imre és Deák Ignác titkár.

1. Titkár előterjeszti Br. Bánfy Ádám és Zsigmond Dezső uraknak az erdélyi gazdaközösséghez intézett felhívását egy Kolozsvárt létesítendő állandó, azaz minden évben megújulandó s aránylag nagy díjakkal ellátott állatkiállítás szervezése iránt.

Ezen, az erdélyi részek állattenyésztésének emelése érdekében kibocsátott s kellően indokolt felhívást az igazg. választmány pártolójának veszi tudomásul s vagyonságosabb tagjainak figyelmébe ajánlja. A maga részéről pedig határozatilag kimondja, hogy mihielyt anyagi ereje engedni fogja, az üdvös kezdeményezéshez legalább egy drb. 50 frtos részvénnyel hozzájárul.

2. Titkár jelenti, hogy az egyet elnöksége, a mult ülés jegyzőkönyvének 10-ik pontjában nyert megbízása szerint, földmívelési miniszter ur ő nagyméltóságához néhány csikmegyei község részére tenyészbikák engedélyezése végett feliratilag folyamodott. E folyamodványra meg is érkezett a kedvező válasz, a mennyiben a tordai állami bikatelepről 120—200 frt becsárban s ennek 4 egyenlő félévi részletekben leendő törlesztése mellett a kért bikák utalványoztattak.

A magas válasz az érdekelt községekkel a szükséges utasítások kíséretében közöltetvén, az egyet által kiküldött biztos s a hozzá csatlakozott néhány községi megbízott április 13-án a megvásárlandó bikák kiválasztása végett a helyszínén megjelentek.

Sajnálattal kell jelentenem azonban, hogy miniszter ur ő nagyméltóságának egyetünk, illetve megyénk iránt tanúsított kegyes jó akaratát ez alkalommal igénybe venni nem lehetett, miután kiküldött biztosunk jelentése szerint, nevezett telepen a mi szarvasmarha-fajtánknak megfelelő bikák elegendő számban nem állottak rendelkezés alatt; más lapályos vidékekre való Csáky- és Almási-féle fajtákat pedig behozni nem lett volna célirányos eljárás.

Ezzel kapcsolatosan előterjesztetik Madár M.-nak a tordai kiszállás alkalmából felszámított költségei kimutatása.

Az előterjesztett jelentés sajnálattal vétetik tudomásul. Az elnökség utasítatik, hogy e körülményről miniszter ur ő nagyméltóságát, valamint az érdekelt községeket haladéknélküli értesítse; továbbá, hogy Madarász M. kiküldött egyleti biztosnak 53 frt 51 krban felszámított kiszállási költségeit az egyet pénztárából kiutalványozza.

3. Titkár jelenti, hogy a n. m. földmívelési miniszteriumtól a mult ülésen bejelentett kísérleti vetőmagvakon kívül az egyet számára újból 50 kgr. olasz és 100 kgr. apatini kendermag, továbbá 100 kgr. „Früheste Vermont“ (korai) burgonya fog küldetni.

A n. m. földm. miniszter urnak egyetünk részére ujabban küldendő ezen kegyes adományait az igazg. választmány hálás köszönettel fogadja. Nevezett magvak kiosztását pedig, a mult ülés jegyzőkönyvének 2-ik pontja értelmében, az elnökségre bizza.

4. Földmívelési miniszter ur ő nagyméltósága az egyesület felterjesztése foly-

tán Bodola Lajos kir. főmérnököt és Binder Lajos ipari felügyelőt megyénk kender- és lentermelésének, valamint iparának a helyszínén való tanulmányozása végett elküldötte. Nevezett miniszteri biztosok április 19-én meg is jelentek s a megyét párnapos itt időzésük alatt beutazták.

S miután meggyőződtek arról, hogy megyénk talaj- és éghajlati viszonyai az eddiginél nagyobb mérvű és jövedelme- sebb kendertermelést nemcsak megengedik, de arra igen kedvezők is: megyénk területén 3 olasz rendszerű minta-áztatónak és mindenik áztató mellé egy-egy kender-törő gépnek az állam költségén leendő felállítását a kormánytól javaslatba hozták.

Ezen áztatók és törőgépek elhelyezése Csik-Tusnád, Szereda és Gy.-Alfalu községek jelöltettek ki, még pedig az utóbbi két községben a gazd. felső népiskolák birtokain.

Ezen áztatók felépítése már a jelen év nyarán Binder L. iparfelügyelő vezetése mellett meg fog történni, hogy a kísérleti kenderekkel az okszerű áztatást még ez évben meglehessen kezdeni.

Közigazgatási miniszter ur ő excellenciájának minden körülményekre kiterjedő atyai gondoskodását a megyei gazdasági egyesület ig. választmánya örvendetesen és hálás köszönettel fogadja s a maga részéről mindent elkövet, hogy ezen fontos közigazgatási ág megyénk területén a gazdaközön- ség által saját jól felfogott érdekében felkaroltassék. Hogy a miniszterium által küldött s az egyleti tagok közt kiosztott kísérleti kendermagnak elvetése minél ok- szerűbben történhessék, az ig. választmány titkárát és Berde Ferencz tagtársát, mint a gazdasági f. népiskolák szaktanárait, azon utasítással bizza meg, hogy előbbi a csik-szeredai, utóbbi a gy.-alfalvi intézethez, a kísérleti kenderek vetése alkalmával a helybeli és vidéki tagokat, kik hasonló kísérletre vállalkoztak, hívják meg s a kender- vetés módosataira nézve a helyszínén adjanak gyakorlati utasítást.

(Vége következik.)

Levelezés.

Csik-Szt.-Domokos, 1882. április 29.

(Farkas-kaland.)

Tek. szerkesztő ur!

Folyó hó 28-án községünk pénztárnoka: Kedves István, a községhez közel fekvő havasi legelőn levő marháinál volt s kora reggel, a mint a marhákat ott levő szolgálójával legelni hajtatta, maga a szálláson lefeküdt és elaludt.

Nemsokára arra ébredt fel, hogy a szálláshoz közel szolgálja jajgat és kiabál, mire rögtön felkelt és ott levő kétesövű fegyverét kezébe véve, szaladt szolgálójához. Midőn odaért, szolgálja arcát és rajta levő ingét összevérezve látta; kérdezvén, hogy ki vérezte meg, a szolgáló azt felelte: „Egy nagy farkas a juhok közé csapott s egy juhot megfogott; én ráütvén a farkasra, az a juhot ott hagyta, velem szembe ugrott s a földre tepert.“ Balkezét megsértette, melyből a vér akkor is folyt. A farkas egy fiatal kecskét megfogott s elvitte. A gazda kérdésére, hogy a farkas a kecskével merre ment, a szolgáló megmutatta a helyet. Azonnal utána indulván, a bokrok között a kecskét elkínözva megtalálta, de a farkast nem.

Ezután szarvasmarhái indult meg nézni, nehogy a kis borjuk a farkas által elkárosíttassanak. Alig távozott pár száz lépésnyire, szolgálja s még időközben oda jött másik legény larmáját hallotta. A farkas ismét visszakerülvén, egy fiatal kecskét fogott meg. A larmára a gazda oda szaladván, a juhokat szétverve találta, de a farkast nem látta. Újból a farkas keresésére indult. Az erdő között csendesen, vigyázva hatolt tova s rövid időn a farkast meglátta. Ő is sietve azon hely felé ment, merre a farkas. Egy helyen megállott s midőn a farkas azon vonalba ért, rálőtt, s noha a távolság nagy volt s a fegyver nyulseréttel volt megtöltve, lövése talált, a mennyiben a farkas összerogyott. Ekkor a farkas felé indult s mivel a fegyverben gyenge töltés

volt, kétkedett, hogy a farkast halálosan sebezze volna meg, a puskának másik csövét is tehát készen tartotta.

Alig indult el álló helyéről, a farkas is felállott és szembe indult vele. Ekkor újból célba vette, de a fegyver nem sült el, mert ugyanazon ravaszt találta huzni, mely- lyel már lőtt. Rövid időn a farkas is hozzá érkezett. Most nem volt egyéb, mit tennie, mint a fegyvere tövét a farkas szájának tartani. A farkas azt befogta s két lábra állott. Így hosszasan küzdött a farkassal s nagy larmát ütve, oda érkezett az egyik legény s fejszéjével úgy ütött a farkashoz, hogy az rögtön a földre zuhant. Az ütés meg is tette a kívánt hatást, mert pár perc alatt a farkas kilehelte párját.

A farkast, mely a maga nemében jó nagy és him volt, hazahozták s a nyuzás alkalmával kitünt, hogy a lövés a farkast egész oldalba találta, máját és szívét sér- tette.

A fegyver csövén a farkas fogával ejtett több mély karczolás látható. Különös az, hogy öreg vadászok sem emlékez- nek esetre, hogy a farkas — miután lövést kapott — ily vakmerő támadást tett volna.

Végül megjegyezni kívánom, hogy noha határunkon csak a folyó évben is több farkas ejtetett el, mégis farkasok általi kár- tételek mindennap fordulnak elő, s mivel jelen időben, s ugy egész nyáron is, far- kasra hajtóvadászokat rendezni hasztalan, csak egyes vadászok ejthetnének el vagy egyet; azonban oly vadászok, kik ezt te- hetnék, 6 frtos stemplivel fegyverüket ellátni nem képesek; így a gazdaközön- ség a marhaállományában felmerült károkat békével kell hogy szenvedje.

Bereczk Antal.

Észak-Amerika vallási és tár- sadalmi viszonyairól.

1880. márczius havában a kivándor- lók száma 4676 ra ugrott; folyó év már- czius havában már csak Hamburgon át 14508 ember vándorolt ki Amerikába. Tekintettel tehát a kivándorlás folytonos növekedésére, érdekes lesz egy pillantást vetni az Egyesült Államok vallási és tár- sadalmi viszonyaira.

Az Egyesült Államok lakossága főképp irekből, angolokból és németekből áll. Az amerikai mindenkifőlött munkás ember, főfoglalkozása a pénzkeresés s, ideálja a gazdagság. Azon állításnak tehát, hogy az amerikaiak a dollár az Is- tene, van bizonyos jogosultsága. A kiván- dorlók nagy része erőteljes, fiatal emberek- ből áll; a hadkötelezettség pedig kevés ifju- ért von el a munkától, mivel az Egyesült Államokban összesen csak 25.000 emberből áll a hadsereg. Elgondolhatjuk tehát, hogy ilyen viszonyok között mennyire képes 50 millió ember. E nagy népesség óriási tevékenységgel műveli a kopár sivatagokat, melyeket városokkal s nagyterjedelmű gyar- matokkal épít be; a vasuti hálózat hihet- len gyorsasággal terjed minden irányban, még a Saharához hasonlítható pusztákra is. A gyarmatos megjelenik, beszerzi szükség- leteit, dolgozni kezd, a vizeket szabályozza, mások követik és néhány év múlva a vidék eléggé népes arra, hogy mint új állam, az Egyesült Államok közé bekebeleztessek.

Az amerikaiak azt hiszik, hogy az Egyesült Államok népességének száma a jelen évszázad végéig eléri a 100 milliót. Ők bámulják az európaiakat, kik czivó- dással és háborúval foglalkoznak. Az ame- rikaiak a természetnek üzennek hadat, s felhasználja erejét az egész nemzet annak legyőzésére.

A socialismus Amerikában még nem kapott lábra. Az amerikai munkásnak nincs oka panasza, a napi díj általában 4—5 frtra megy s a ki ezzel nincs meg- elégedve, felcsaphat gyarmatosnak oly he- lyeken, melyeket a kormány ingyen rendel- kezésére bocsát. A panamai szoros és az északi sark között 200 millió lakosnak van helye; ha ezen szám el lesz érve, akkor a socialismus ott is épen úgy fejlődni kezd, mint Európában. Már most kezdődik a pa-

nasz az uzsorások lelketlen eljárásai ellen. Ha tehát a fizetés és a telepítés megszűnik, akkor ott is, mint Európában, fel fogja emelni szavát a szegény ember a gazdag ellen, ki őt kizsákmányolni törekszik.

Az iskolaügy egy darab idő óta a legégetőbb napi kérdések egyike. Tekin- tettel a protestáns secták roppant nagy számára jónak látta a kormány a vallást az iskolákból száműzni. Nyitott tehát min- denfelé közös iskolákat, melyekben szó sincs a vallásról. Ezzel szemben alapítottak a katolikusok a maguk számára katolikus iskolákat, melyek vezetésével nagyobb részt vallási közegeket bíztak meg. A katholi- kusok, kiknek száma körülbelül 7 millióra rug, 14 érsek és 55 püspök által kormá- nyoztatnak. A lelkészek száma felmegy 6402-re. Ezek szolgálatot 5856 templomban, 961 kápolnában teljesítenek. Birnak 28 se- minariummal, 79 kollegiummal, 511 aka- demióval, 2385 papnöveldevel, melyek 423 ezer 383 növendék által látogattnak. Fel- állítottak 267 menhelyet, 119 kórházat, ide nem értve még számtalan jótékony intézeteket.

Hogy a bevándorlás nagy fontossággal bír, azt az amerikaiak belátják; fel is hasz- nálják minden eszközt annak előmozdítá- sára. Egyedül New-York 1 millió francot ad ki oly intézményekre, melyek a beván- dorlás előmozdítására vannak hivatva. A bevándorló Castle-Gardenben, egy volt circusbán, díjtalanul kap szállást; ha meg- betegszik, egy, e célra felállított kórház- ban ápolatik; a helyekről, hol munkát kap- hat s a vidékekről, melyeket az államok a bevándorlók rendelkezésére bocsátanak letelepülés végett, megérkezésük után azon- nal értesíttetnek a bevándorlók. Őt évi ot- taklás után polgári jogot nyernek. A beván- dorlók között minden évben 6—18000-re rug a chinaiak száma, kik főképp Kalifor- niát szállják meg.

Hogy az élelmi cikkek előállí- tásáról és kivételéről is legyen némi fogal- munk, legyenek elégségesek a következő számok. 1880-ban termelt egy és fél millió bushel gabona (3 bushel körül- belől a m. 1 hectoliter), melyből mintegy 90 millió bushel exportáltatott; buza ter- mett egy fél millió bushel, kivitetett 180 millió; rozs 24 millió, kivitetett 5 millió; zab 400 millió, kivitel 1 millió; árpa 40 millió, kivitel 1 millió; pityóka 181 millió, kivitel 1 millió bushel. A nevezett évben tenyésztettek az amerikaiak 86 ezer disznó, 138 ezer marhát, 192 ezer juhot; elő- állítottak 818 millió font sonkát, 100 millió font friss marhahúst, 49 millió font conser- vált marhahúst; továbbá: 37 millió font vaját, 137 millió font sajtot, 448 millió font szalonnát, 115 millió font faggyut. Az Egyesült Államok által 1881-ben külső pia- czokon lerakott összes kereskedelmi cikkek értéke majdnem egy fél millió dollárra megy (körülbelül 2000 millió frt), míg a be- vitel alig megy 700 millióra.

Mit mondjunk végül az amerikai nép jelleméről? A népesség protestáns ré- szében van nemes gondolkodás; mindazon- által a régi jó családok az elődök erényei- ből sokat vesztettek. A gyermekek száma természetellenes mérvben eszikken, korlátolt. A házas felek elválása nagyon gyakori és a legkárosabb gyümölcsöket szüli; a hitess- társak meggondolatlanok a választásban, mert tudják, hogy ha meg nem egyezhetnek, elválhatnak egymástól; sokan házasodnak meg több ízben; e tekintetben pedig any- nyira fejlődtek a dolgok, hogy 14 házasa- ságra számítanak egy válási esetet. A prosti- tutió Amerikában igen nagy mértékben uralkodik. Chicagóban 230 lakosra esik egy ily eset; az ottani lapok azt mondják e városról, hogy az romlottabb Párisnál.

Politikai tekintetben nagyon el- szomorító a viszonyok Amerikában. A vá- lasztásoknál a legundokabb módon gyako- roltatik a megvesztegetés, és jaj a legyő- zött pártnak! Annak hívei irgalom nélkül kizáratnak minden hivatalból. Két párt ura- kodik: a republikánusoké és a demokra- táké; előbbiek a centralisatio, utóbbiak a decentralisatio hívei s Európában conserva- tívnek nevezetnének. A közvélemény az

utóbbiak mellett van; mindazonáltal a gyepelő az ellenpárt kezében van, mely bajosan buktatható meg, mivel ehhez tartoznak a hivatalnokok, kik kényszerítettnek, hogy a választások érdekében dolgozzanak. Minden hivatalnok, az elsőől az utolsóig, fizetésének bizonyos részét választási czélokra kell hogy áldozza.

Ha az amerikai nép önmagára volna utalva, úgy bizonyára romlásnak indult volna már; de a bevándorlás által folytonosan újulást nyer. A bevándorlók nagyobb része franciaországi, olaszországi, nagybritanniai, németországi, ausztriai és skandináviai becsületes, jóra való munkásokból áll. S mindaddig, míg a bevándorlás vagyis telepítések tartanak: haladni fog Amerika úgy anyagilag, mint szellemileg. De ha ezek megszűnnek: akkor kezdetét veszi a romlás, a süllyedés.

Mindenféle.

— **Dr. Longhi Angeló** K.-Vásárhely város egykori derék orvosa, egészségi szempontból, Gyergyó-Szentmiklósról városunkba visszatért, s orvosi gyakorlatát már megkezdte. E derék, jönevű orvost melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **K.-Vásárhelyt** az ujonan megerősített vám-tarifa május hó elsejével életbe lépett.

— **Laktanyaépítés** fog Székely-Udvarhelyt nemsokára eszközöztetni. Mint halljuk, a város, miután a 80 ezer frtra tervezett új laktanyát saját erején elkészíteni nincs módjában, a régi kaszárnyát 14—15 lakszobával kibővített s ezáltal némileg legalább eleget tesz annak a sok sürgetésnek, megkeresésnek, melylyel ez ügyben évek óta zaklattatik.

— **A csikmegyei gazd. egyesület** elnökségénél még egy pár zsák korai pityóka és vagy hat véka apatini és olasz kendermag vár kiosztásra. Azon egyleti tagok, kik a kísérleti magvakból még kapni ohahtanak, forduljanak minél előbb alattírthoz. Csik-Szereda, 1882. május 1-én. Deák Ignác, egyl. titkár.

A f. évi adókövető bizottság K.-Vásárhely területére nézve f. hó 6-án megkezdte működését. F. hó 6-án a IV. osztályu kereset-adók tárgyalattak, vasárnap szünet, hétfőn az országos vásár miatt vidéki póttárgyalások lesznek s a kvásárhelyi III. oszt. kereset-adók csak kedden, azaz 10-én fognak tárgyalás alá kerülni.

— **A K.-Vásárhely és Torja között** lefolyó Torja vize szabályozása végre-valahára megkezdődik. A megyei mérnök jövő héten kedden fog a helyszínre kiszállani, hogy megejtett lejtésméreteket felül vizsgálja.

— **Fekete himlő.** Milk-Vásáron, Zsombor és Homoród közt, e borzasztó ragály kiütött és nagy mértékben pusztít a lakosság között. E miatt a közlekedés is teljesen el van zárva. A mint magyarországi lapok írják, Mező-Keresztessen (Biharmegyében) szintén grassál a fekete himlő, még pedig ijesztő mérvben.

— **A kézdívásárhelyi** korszakos-egylet választmányá f. hó 5-én tartott gyűlésében elhatározta, hogy az olvasó-egylet javára rendezendő bált f. hó 29-én, azaz a pünkösztünnep második napján fogja megtartani.

— **A székelyudvarhelyi jótékony** négyesületnek április 30-ára egybehívott évi közgyűlése a tagoknak kellő számban meg nem jelenése folytán meg nem tartathatván, az alapszabályok értelmében két héttel később, f. évi május 14-én fog a megjelenendő tagok számára való tekintet nélkül megtartatni. Közli: a választmány. (Beküldetett.)

— **A kézdívásárhelyi közművelődési egyesület** kezességváltása a múlt szombaton (ápril 29-én) tartotta szokásos estélyét a Sebők-féle vendéglő helyiségeiben. A tagok teljes számmal voltak jelen. Tudvalevőleg külön meghívók ezen estélyekre nem szottak küldetni s mégis ezen utóbbi előtti estély oly népes volt, hogy a termek zsúfolásig tömve voltak. Ez alkalommal, valószínűleg azon okból, hogy az eső az estély kezdetén éppen javában hullott, vendégek

kevés számmal voltak jelen. A jelenvolt kevés számú közönségnek éppen nem volt oka megbánni a megjelenést, mert az idő kezdettől fogva mennyei-kevesen jól telt. A mint halljuk, voltak, kiket a hajnal hasadta is odalepett. Izeltől egy kis táncz is volt a javából.

— **Kimutatás a járvány állásáról** Csikmegyében. Az utolsó kimutatás szerint maradt beteg 101, április 30-ig szaporodott 98; összesen 199. Ezek közül meggyógyult 117, elhalt 8, kezelés alatt maradt 74. Az egész járvány alatt megbetegedett 2437, meggyógyult 2106, elhalt 257. Csik-Szeredán, 1882. május 1. Spányik József, tisztí főorvos.

— **A sz.-udvarhelyi róm. kath. tanuló** ifjuság ez idei májálisa, mint értesülünk, végleges megállapodás következtében e hó 13-án (tehát nem 6-án, mint egyik múlt számunkban jelentettük) megy végbe a helybeli Sós-fürdőn. Szép sikert hozza!

— **A farkasok.** Lapunk egyik barátja beszéli, hogy a farkasok Vargyason minő borzasztó pusztításokat visznek véghez. A minapában Vargyason egy három éves borjut ettek meg, mely 100 fitra volt becsülve. Az emberek, a helybeli lakók ki is mentek a farkasok után. Négyet láttak; egyet sikerült is azok közül elejteni. Az állatok „szemtelen sége” már minden határon tulmegy, úgy hogy a lakók között, igen természetesen, oly nagy rémület uralkodik, hogy már a házból is alig mernek kijönni. Gyönyörű állapotok!

— **Kézdívásárhelyi** J. D. lakására pénteken éjszaka tolvajok törtek. Hogy munkájukat zavartalanul folytathassák, azon szoba ajtaját, hol J. D. szokott hálgni, kívülől bekötötték s aztán mindent, a mi csak az udvarban található volt, magukkal vittek. A rendőrség a nyomozatot megindította.

— **Brassói** Dsanly Mihály váltó- és banküzlete csődöt mondott. A passivák mintegy 60,000 fitra rugnak.

Háztartás.

Vereshagyma eltartása. Egy Delovenedes nevezetű francia azt találta, hogy meleg segélyével igen könnyű a vereshagymát hosszú ideig — legalább is új termésig — eltartani, anélkül, hogy jóságából, ízéből valamit vesztené. A hagymát vagy növényházakban levő állványokra, vagy csak melegágyakra szokta leönteni, úgy, hogy állandóan 15—18 foknyi hőfoknak vannak kitéve, vagy pedig egy tartályba önti, s oly fal mellé állítja, melyen több kéménynek melegsége huzódik keresztül.

A málna kezelése. A málna tapasztalás szerint jövedelmező gyümölcs, ha kővér talajban szakértelmekkel műveltetik. Például hozhatjuk erre fel, hogy egy észak-németországi kertész egy fél holdnyi területről évente 38 mmáza málnát szed le; mázsáját 30 márkájával adja els így fél hold földje 1140 márká jövedelmet hajt. Ha ezen összegnek egy harmadát művelési és szedési költségekre levonjuk, netto jövedelemnek marad 760 márká = 380 frt. Napos, szabad fekvés, kővér és száraz talaj felelnek meg legjobban a málna természetének. A málna-ültetvény készítésekor a talajt erősen meg kell trágyázni és 2 láb mélyen rigolozni. A talaj leülepedése után a növények 3 láb távolságra sorokban egymástól 3 lábnyira ültetendők, s azután közvetlen a föld felületén levágandók. Csekély termés már következő évben is mutatkozik ugyan, de a rendes termés csak a harmadik évre jön meg. Egy jól ültetett s évenként trágyázott málnás 10—12 évig is eltart. A málnát legtöbb vidéken úgy metszik, hogy minden tövön csak 4—5 erős hajtást hagynak meg, melyeket aztán termés után azonnal levágunk. A francia és hollandi gyümölcsenyésztők nem elégednek meg ezzel, hanem a hajtásokat lugszerűen kikötözik, mert tudják, hogy úgy a termő, mint a fejlődő hajtásoknak levegőre és napfényre van szükségük. A francziák és hollandok a málnát másfél méter távolságra sorokban egymástól egy méternyre ültetik. Nyáron csak 4 erős hajtást engednek kifejlődni, a többieket pedig eltávolítják, de rendszeren akkor, ha 0-30 méter hosszúra nőttek. Tavasszal ezen hajtásokat 7—8 deciméter hosszúra metszik vissza s egy-egy oldalán kettőt 35—40° szög alatt kis karokhoz kötnék, melyek a málnától 4 deciméternyire veretnek be a sorok mentében. Egy ilyenformán lekötött málnasor egy szakadatlan lugsat képez. Azalatt, míg a lekötött ágak teremnek, a málnatövekből új sarjak nőnek ki, melyek a teljes fénybőségben erőteljesen növekednek és jól megerősödnek; a négy legerősebb megmarad, a többiek a nyár folyamán lemetesznek. Következő évben a lekötött ágak eltávolítatnak s helyökre az új négy hajtás köttetik le. Így tart az mindaddig, míg az ültetvény jól terem.

A befőttes üvegek színe. A befőtött gyümölcs tapasztalás szerint sokkal jobban eláll sötétzöld, mint fehér üvegekben, mihez az előbbieknél még azon előnye is járul, hogy ősöbbszak az utóbbiaknál. A szintelen fehér üvegekben, mivel az a fényt jobban átkocsátja, könnyebben képződik penész. Az üvegek bekötésére használt pergamen, vagy állati hólyag helyett, ha a befőtött gyümölcs teljesen be van borítva gyümölcsnedvvel, egy réteg olvasztott tisztá stearint, vagy szagtalan paraffint lehet föléje önteni, melyek teljesen légmentes fedőt képeznek.

A fogfájás ellen a takács-mácsonya (Dypsacus fullonum) bojtortájában található pondrókat — mint csatlaltan szert ajánlja lapunk egyik olvasója, oly módon járva el, hogy a mácsonya kalászában, vagyis bojtortájának belsejében össze találhatók pondrókat egy üvegesben hermetice elzárva, azokból szükség esetében 1—1-et újunk között szétörzölünk, s az így keletkező kis gombócot nyomjuk be a lehetőleg kitisztított lyukas fog odujába. A közli tapasztalata szerint e szer a legmakacsabb fogfájást is rögtön megszünteti.

Irósvaj eltartása. Következő módon egy évig, vagy ennél is tovább, oly friss állapotban tarthatni el a vaját, mintha azt csak akkor köpülték volna össze. Oldjunk fel t. i. bizonyos mennyiségű vízben annyi konyhasót, amennyi csak benne feloldható, s aztán tegyük bele 1—2 uncia salétromot s meglehetősen sok fehér cukrot. E keveréket forraljuk fel, s a habot leszedvén róla, tegyük félre, hogy kihűljön. A vaját közvetlen használatra szánt gomolyagokba kell gyúrni, megszózni s a gomolyagokat muszlinba burkolni. Azután agyag-edénybe kell ezeket tenni és a sós oldattal leönteni. Az edény agyag-födével borítandó le, úgy, hogy ez is a sós vízbe legyen bemártva, a földöt pedig ruhával kell bekötöni. A sós vízből valamennyit meg kell tartani, hogy szükség esetén később is lehessen a vajra önteni.

A fagydagatok ellen, melyek télen át, de kivált tavasz elején igen sok kellemtelenséget okoznak, egy régi, de általunk is igen jónak talált szert ajánlhatunk olvasóinknak, mely oly esetekben segít, melyekben a patikai szerek hatástalanoknak bizonyultak. Vegyünk 5 deka összetört tölgyfagubacsot, s főzzük egy cserépfazékban egy negyed liter esővízben, a kihülés után a folyadékot egy tiszta ruhán szűrjük át. Ezen átszűrt folyadékot használjuk több ízben a fagyott részek fűrésztésére vagy borogatására. A megfűrésztött láb vagy kéz letörlésére valamely hasznavehetlen ruhadarabot kell alkalmazni, mert a folyadék sárga, ki nem mosható foltokat hagy hátra. A viszketés és égés 2—3 napi fűrésztésre megszűnik, s ugyanakkorra a daganat is lepad. Régi makacs bajoknál természetesen hosszabb használat szükséges. Feltört vagy genyedt fagydagatoknál ezen szert alkalmazni nem szabad, mert akkor erős fájdalomokat okoz. Ugyanily hatást érhetni el fél kilo cserhajnak felfilter vízben főzése által nyert s hidegen használt folyadékkal, melynek alkalmazási módja ugyanaz, mint a gubacsfőzeté.

Huskenyér. A párisi tudományos akademián nem régebben annak egy tagja (Scheurer-Keszner ur) olyan kenyeret mutatott be, mely sok húst tartalmaz, és állítása szerint mégis évekig eláll, anélkül, hogy megpenészedne, vagy megférgekedne. E kenyér 550—575 gr. liszt-, 50 gr. kovász- és 300 gr. igen finomra aprított marha-husból készült. Ha ilyen kenyeret akarunk sütni, annyi vizet kell vennünk, amennyi a tészta meggyúrásához szükséges, ebben az összeaprított húst egy óra hosszáig főzzük, s aztán a levesből, a lisztből és kovászból gyrjuk össze a tésztát. Ezt közép hőmérsék mellett 2—3 óra hosszat kelni hagyjuk. A sütés éppen úgy történik, mint a közönséges kenyér sütése. Scheurer különösen hangsúlyozza, hogy a hus aránya a liszthez az említettnél ne legyen nagyobb. A még ki nem száradt kenyér jó levest ad, ha összevagdvala egy negyed óráig főzzük. Ha a marhahus helyett részben füstölt szalonnát veszünk, a levesnek kitünő íze lesz. Marhahus helyett ürühúst is lehet használni. ugyanoly mennyiségben, s kevés vereshagymát közé aprítva. Ha borjushúst veszünk a marhahus helyett, igen jó eledelt nyerünk betegek számára. Legjobb ízű azonban a hussal és füstölt szalonnával készített kenyér.

Dohánypor, mint rovarirtó szer. Az olasz földművelési miniszterium a múlt évben elrendelte, hogy az ország több kísérleti állomásán kénél kevert dohányporral kísérleteket tegyenek a rovarok kipusztítására. A keveréket a palermói dohánygyár állította elő, s mint olasz lapok írják, igen jó eredménnyel lett alkalmazva, különösen sicíliai gazdák nagyon kedvezően nyilatkoznak róla. Ennél fogva az idén nagyobb mennyiségben fogják a dohánygyarak e keveréket előállítani, hogy az ország különböző pontjain lehessen vele kísérletet tenni s ez által hatását végleg tisztába hozni.

Gazdaság és kertészet.

Újabb kísérletet tett a burgonya ültetésével egy amerikai gazda, ki az ültetni való burgonyát az ültetés előtt 5 héttel felarabolta. Gypsz- és mézporral behintve, a pinözében deszkákra terítette száradás végett. Az így kiszáritott burgonyából termett gumók 10—12 nappal előbb érnek meg, mint a közönséges módon ültetettek.

A gaz-trágya készítése. Miként lehet az elszáradt gazból, melyet gyakran a szél hord szét, értékes trágyát készíteni? Az említett gaz, tudjuk, hogy magában véve ugyis szóvala semmire sem használható, sőt ha trágya-dombon összehalmozódik, sok idei rothadás után is nagyon gyenge trágya-anyagot szolgáltat; hogy tehát jobb és értékeesebb trágya-anyagot nyerhessünk belőle, a vegytrágya készítéséhez alkalmazzuk, melynek készitési módja a következő: Készítünk egy méter mélységű, a hosszúság és szélessége nézve pedig célunknak megfelelő gödröt, a gödörnek lejtőinek kell lenni úgy annyira, hogy az egyik vége csaknem 15—20 centiméterrel legyen mélyebb, mint a másik; ezen gödörnek lejjebb eső végébe egy négyszögletes gödröt ásunk s hogy tartósabb legyen vagy a föld bene omlójk, kövel kirakjuk. A trágyát következőleg rakjuk be: legalól egy sor száraz gázt, erre egy sor trágyát, erre egy sor földet; ezen rakást mindaddig ismételjük, míg a gödör meg nem telik; megjegyzendő, hogy legfelül földnek kell jönni. A trágya végébe készített s kövel kirakott gödröt azon célból készítjük, hogy az ebben összegyűlt trágyával egy trágya-halmazt nagyon száraz időben gyakrabban, mérsékelt időben pedig ritkábban megöntözzük, s a gyakori öntözéssel nem engedjük az illó részeket, mint p. o. az ammoniát elillanni; hogy tehát ezen trágya-gödör folytonosan tartalmazzon trágya-levet, az istállóból kifolyó trágya-levet bele kell folatni, vagy bele hordatni. Az így készített trágya öszre kész, s igen jó tápanyagot szolgáltat bármiféle növénynek. Ha nincs lehetőségünkben ily gödröt csináltatni, úgy csak rakjuk öszre a nevezett trágyahalmazt, s rakjuk körül földdel egész a tetőig; gödröt azonban ekkor is kell a végébe ásní s az öntözést mulhatatlanul eszközölni. („M. F.”)

Gonosz indultu szarvasmarhát legkönnyebben lehet megszéledíteni úgy, hogy ha szarvaira egy régi pokrócz vagy ponyvadarabot akasztunk, úgy, hogy az szeméi előtt csüngjön le. Erre még a legvadabb és legmakacsabb szarvasmarha is oly szelid lesz, mint egy jámbor bárány.

A lépfene elleni beoltás eszközlése. Pasteur utmutatást tett közzé a háziállatoknak gyengített lépfene-méreggel való beoltása iránt, a melynek alapján mindenki képes háziállatai beoltását maga eszközölni; az e célra szükséges oltó anyagot megszerezhetni Pasteur laboratoriumából, és pedig kétféle minőségben: az első nagyon meggyöngített méreg, mely az azzal beoltott állatnál csak gyenge lázt idéz elő, a második erősebb, mely az olyan állatokat, melyeket az elsővel még nem oltottak be, meg is ölheti. Az oltáshoz közönséges Pravazféle fecskendőt kell használni, amelyet az orvosok a bőr alatti befecskendezéseknél szoktak alkalmazni; egy ily fecskendő tartalmaz 8 juhna, vagy négy szarvasmarhának, vagy lónak beoltására elegendő. Az oltó anyagot kis üvegeslába küldik szét, melyek tartalma 50, 100, 200 és 300 juh beoltásához elégséges. A juhokat első ízben hátsó jobb oldali cizombjuk belső oldalán kell beoltani, másod ízben a bal cizomb belső oldalán; a marhákat és lovakat cizombjuk felső részén kell beoltani. Pasteur nagyon fontosnak tartja azt, miszerint a fecskendő úgy legyen megtöltve, hogy légbuborékok ne legyenek benne, mert különben oltó-anyag helyett levegőt szorítunk ki a fecskendőből, s a beoltás fogatlan marad. A fecskendő tétjét oly mélyen kell a bőr alá szúrni, hogy a belővelt folyadék bizonyosan bejusson az állat vérébe. A fecskendővel gondosan kell bánni. Amely fecskendő egyik nap használatban volt, azt másnap nem szabad ismét használni, nehogy az oltó-anyag a levegőből abba bejutott organismusok által megfertőztessék; újbóli használata előtt a fecskendőt kifőzés

által jól meg kell tisztítani. Az oltó-anyagot hűvös helyen kell tartani, s egy üveg-cse tartalmát egy napon kell felhasználni. Az első izbeni beoltásnál vigyázni kell, hogy egyetlenegy állat se maradjon beoltatlanul, mert az ilyen könnyen elveszhet-ne a másodszori oltás következtében. Szar-vasmarháznál eddig nem tapasztalták, hogy daganat keletkezett volna a beoltás helyén, lovaknál azonban, különösen ha fiatalok, daganatok szoktak képződni, melyek azon-ban minden orvosi kezelés nélkül pár nap alatt elmúlnak. Ha csikókkal oly módon eszközölték a kísérletet, hogy előbb két-szer oltották be a gyengébb oltó anyag-gal és azután az erősebbel (2. sz.), így semmiféle daganat nem mutatkozott. A másodszori beoltás az első után 12—15 nap-pal szokott eszközölni.

Kérdések és válaszok.

Ezen rovat alatt olvasóink érdekében bárminő, a gazdasági szakmába vágó kérdéseknek állandó tért nyitunk s azokra választ eszközölünk. Ezen kívül szívesen közlünk a háztartás körébe eső másnemű tudakozódásokat vagy azokra adott válaszokat. Az e rovatban közlendő kérdéseket és válaszokat egy-szerű névalírással kérjük a szerkesztőséghez bekü-l-den, habár közzétételük az illető kívánsága szerint név- vagy betűjegy alatt is történhetik. Feleletek adásánál kérjük mindig lapunk azon számára hivat kozni, melyben a kérdés közöltetett.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Május 2-án.

Magyar aranyjárdék	19.65
Magyar vasúti kölcsön	134.—
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	91.50
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	110.75
M. keleti vasúti államköt. évi 1876	95.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	99.25
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	98.—
Temes-bánati földteherment. kötvény	98.25
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	97.50
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	117.25
1860. államsorsjegyek	111.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	76.50
Osztrák járadék papirban	77.25
Osztrák járadék ezüstben	94.—
Osztrák járadék aranyban	130.50
1860. államsorsjegyek	825.—
Osztrák-magyar bankrészvény	340.75
Magyar hitelbank-részvény	343.50
Osztrák hitelintézet-részvény	5.62
Cs. és kir. arany	9.54
20 frankos arany	58.65
Német birodalmi márká	120.—
London (2 havi váltókért)	87.50
Magyar papírjárdék	

Felelős szerkesztők:
T. Nagy Imre, Dr. Kádbó Ferencz,
Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Piaczi árak

		Kézdi-Vásárhely május 4.		Csik-Szereda május 3.		Sz.-Udvarhely ápril 30.		Gy.-Sz.-Miklós ápril 29.	
		frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
Héctoliter	Buza) tiszta	9	50	10	—	8	50	10	—
	) elegy	7	10	—	—	7	50	7	80
	Rozs) tiszta	6	—	6	50	—	—	6	90
	) elegy	—	—	—	—	—	—	5	80
	Arpa) tiszta	5	20	5	75	6	—	6	50
	) elegy	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zab	3	40	3	50	3	70	4	30
	Törökbuza	5	40	6	25	5	40	6	25
	Kása) köles	12	—	—	—	6	—	—	—
	) árpa	—	—	—	—	—	—	5	50
Kilogramm	Borsó	7	—	—	—	—	—	—	—
	Lencse	12	—	—	—	—	—	—	—
	Fuszulyka	6	—	—	—	5	—	—	—
	Lenmag	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kendermag	—	—	—	—	6	50	—	—
	Bükköny	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pityóka	2	—	2	50	1	55	2	30
	Marhahús	—	40	—	36	—	40	—	40
	Disznóhús	—	44	—	44	—	48	—	48
	Juh-hús	—	—	—	—	—	—	—	—
Darab	Szalona	—	75	—	80	—	—	—	76
	Fagygyu	—	32	—	40	—	—	—	38
	Malacz	1	30	—	90	1	30	1	—
	Lud	1	—	—	—	—	80	—	90
	Réce	—	50	—	—	—	—	—	—
	Bárány) fehér	—	—	2	—	—	—	1	66
	) fekete	—	—	2	50	3	—	2	20
	Egy pár csirke	—	70	—	40	—	—	—	40
	10 tojás	—	15	—	15	—	13	—	13

Magy. kir. államvasutak keleti vonalának MENETRENDJE.

(Érvényes 1881. évi május 15-től.)

A Predeal—nagyvárad irány:

Állomások:

		Személy vonat 203. sz.	Vegyes vonat
óra és perc			
Bukarestből	Indul	—	—
Predeal	"	—	—
Tömös	"	—	—
Brassó	Erk.	6.13	7.25
	Ind.	6.52	8.35
Földvár	Ind.	7.23	9.34
Apáca	"	7.51	1.—
Agostonfalva	"	8.41	12.48
Kóhalom	"	10.15	4.01
Héjasfalva	"	10.32	4.29
Segesvár	vendéglő (Erk.)	10.52	5.23
	Ind.	12.06	8.10
Medgyes	Ind.	12.24	8.38
	Elágazás (Erk.)	12.30	9.50
Kapus	N-Sze- vendéglő (Ind.)	2.06	12.49
	benfelé (Ind.)	2.26	2.18
Tövis	Elágazás (Erk.)	8.24	4.09
	Gy.-Fehér- vendéglő (Ind.)	8.34	4.50
	vár felé (Ind.)	5.50	8.47
Kolozsvár vendéglő	Erk.	6.28	8.20
	Indul	11.44	10.08
Nagyvárad vendéglő	Erk.	11.52	1.—
	Indul	8.45	5.37
Budapest	Erkezik	—	—

A Nagyvárad—predeal irány:

Állomások:

		Személy vonat 204. sz.	Vegyes vonat
óra és perc			
Budapest	Ind.	—	—
Nagyvárad (vend.)	Erk.	5.—	8.17
	Ind.	5.40	4.58
Kolozsvár	Erkezik	10.14	8.—
	Indul	12.38	11.34
Kocsárd (vend.)	Elágazás (M.-Vás.)	12.42	12.23
	Indul	148	2.17
Tövis (vendéglő)	Elágazás (Erk.)	2.17	3.—
	(Gy.-Fehér.) Ind.	3.07	5.44
Kapus	(Elág. N-Sze- vendgl.)	3.41	6.52
	(ben felé, vendgl.) Ind.	4.51	7.42
Medgyes	Ind.	5.11	9.49
	Indul	5.22	10.33
Segesvár (vendéglő)	Erkezik	5.32	11.15
	Indul	7.39	2.—
Héjasfalva	"	8.18	3.53
Kóhalom	"	8.51	4.41
Agostonfalva	"	9.23	5.37
Apáca	"	—	—
Földvár	"	10.02	6.48
Brassó (vendéglő)	Erkezik	—	—
	Indul	—	—
Tömös	"	—	—
Predeal	"	—	—
Bukarest	Erkezik	—	—

A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.

Árverési hirdetés.

A „Gyertyánffy Albert“-féle esődtö-meg árúkeszletének folyó évi ápril hó 25-ére és következő napjaira ki-tűzött árverezése a hitelezői választmány határozata folytán folyó évi május hó 22-ére és következő napjaira lett elhatározva.

Az első két napon a 34051 frt 84 kr-ra becsült árúkeszlet csak egészben és csak a 30000 frtnyi kikialtási árért, vagy azon felül fog elárvereztetni. Az egész árúkesz-letérti vételárnak egy harmada azonnal fizetendő le, míg a más két harmadának lefizetése folyó évi július hó 15-ig teljesi-tendő.

Ha az árúkeszlet egészen el nem ad-ható, azonnali készpénzbeni fizetés mellett a csapat, tétel és darab szerinti eladás következik.

A közelebbi árverezési feltételek, ugy-mint az árverezés alá kerülő áruknak jegy-zéke is betekinthető Brassóban a kir. Tör-vényszéknél, kir. közjegyző Nemes Péter árverezési biztosnál, vagy ügyvéd Dr. Herell Henrik esődtömeg-gondnoknál.

Az árverezés Brassóban, klastrom-utca Nr. 5. h. sz. alatt, a bukott czég üzleti helyiségeiben, fog megtartatni.

2—3

Kételkedve kérdi némely beteg ön-magától: melyik gyógy-szerhirdetésnek lehet hittel adni? Ez vagy ama hirdetés nagysága által tűnik fel; a beteg vá-laszt s a legtöbb esetben éppen — a legroszab-bat! A ki az ilyen csalogást s a hiába való pénzkidrást elkerülni akarja, annak tanácsol-juk, hogy Gorischeck Károly cs. kir. egyetemi könyvtárostól Bécsben (Isvánter 6.) hozassa meg magának a „Betegbarát“ című könyvec-két, mert abban a legjobbaknak bizonyult gyógyszerek tárgylagosan és kimerítően val-jak ismertetve, úgy hogy minden beteg tel-jes nyugalommal bírálhat és a legjobbat vá-laszthatja magának. A fentebbi, már 29 kiadást ért könyvecske ingyen és bérment-dést ert küldetik meg a megrendelőnek, tehát nem okoz több költséget, mint 2 krajczárt a leve-lező lapért, mely magyar is lehet.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy CSIK-SZEREDÁBAN egy a kor igényeinek megfelelő új

KÖNYVNYOMDÁT

rendeztem be, melyben, valamint kézdivásárhelyi könyvnyomdamban felvállaltatnak,

pontosan s gyorsan készíttetnek helyi és vidéki

könyvnyomdai megrendelések, u. m.:

MINDENNEMÜ MEGHIVÓK,

TÁNCZRENDEK, ROVATOS IVEK,

folyó- és röpiratok.

ALAPSZABÁLYOK.

HIVATALOS NYOMTATVÁNYOK,

borítékok, névjegyek.

SZÁMLÁK,

árjegyzékek, peresiratok

ÉTLAPOK, FELHIVÁSOK, FALRAGASZOK.

Ajánlom késznyomtatvány-, író- és levélpapir-raktárait.

SZABÓ ALBERT,

nyomdatulajdonos.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.